Η Ορθοδοξία και οι θησαυροί της (Φώτης Κόντογλου)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 16 Φεβρουαρίου, 2009

... Εάν ο άνθρωπος απελπισθεί από κάθε άλλη βοήθεια και δέσει σφιχτά την ελπίδα του στον Θεό μοναχά, και ταπεινωθεί και δεν λογαριάζει για τίποτα τον εαυτό του, τότε θα νοιώσει να τον σκεπάζει η θεϊκή ευσπλαχνία και να του δίνει κάποια δύναμη ώστε να μην υπάρχει τίποτα πια για να τον φοβερίζει, κι' ούτε καμμιά ανάγκη για να τον κάνει να τη συλλογισθεί. Όλα του φαίνονται σαν να μην υπάρχουνε, κι' αυτός ελαφρός σαν πνοή γεμάτη δύναμη, χαρά, ελπίδα και αγάπη (γιατί η αληθινή αγάπη βγαίνει από την πίστη κι' από την ελπίδα), πετά υψηλά, γλυτωμένος από το βάρος της σαρκός κι' από τις μάταιες φροντίδες τις σαρκικής διάνοιας, ήγουν τη φιλοδοξία, τον μωρό ζήλο να ερευνήσει το μυστήριο του κόσμου, κι' όλες τις άλλες μικρολογίες με τις οποίες είναι δεμένη η ζωή μας.

Αυτή είναι μια κατάσταση αλλόκοτη κι' απίστευτη, είναι η είσοδος εις την βασιλείαν του Θεού, που λέγει ο Κύριος, και που δεν λέγεται με λόγια, γιατί, δεν είναι ένας σαρκικός ενθουσιασμός της διάνοιας, αλλά μια λύτρωση που γίνεται με τη χάρη του αγίου Πνεύματος, γι' αυτό και δεν υπάρχουνε και λόγια σε τούτον τον κόσμο με τα οποία να ειπωθεί. Γι' αυτό ο Κύριος, λέγοντας «βασιλεία του Θεού» ή «βασιλεία των ουρανών», δεν εξήγησε ποτέ τί είναι αυτή η «βασιλεία», αλλά μας δίδαξε μοναχά με τί τρόπο θα την αξιωθούμε.
Για να γεννηθεί ο άνθρωπος ο πνευματικός και για να βγει στο φως από το σκοτάδι, είναι ανάγκη να βασανισθεί, όπως γίνεται με τη γέννα του σαρκικού ανθρώπου. Γι' αυτό λέγει ο Χριστός: «Στενή και τεθλιμμένη η οδός η απάγουσα εις την ζωήν». Και στις Πράξεις των Αποστόλων διαβάζει κανένας πως ο Παύλος και ο Βαρνάβας επήγαν στο Ικόνιον και στην Αντιόχεια «επιστηρίζοντες τας ψυχάς των μαθητών, παρακαλούντες εμμένειν τη πίστει και ότι δια πολλών θλίψεων δει ημάς εισελθείν εις την βασιλείαν του Θεού». Το πνευματικό νήπιο πρέπει να κλάψει σαν το σαρκικό, για να βρει γάλα για να θραφεί. Ο άνθρωπος που δεν ελπίζει σε καμμιά βοήθεια εκτός από τον Θεό, και σε καμμιά ζωή εκτός από αυτόν, και σε καμμιά άλλη χαρά εκτός από αυτόν, και σε καμμιά δικαιοσύνη εκτός από αυτόν, και κρεμιέται με δάκρυα μονάχα σ' Εκείνον, έχοντας «μονογενή ελπίδα», αυτός βρίσκει έλεος και αναπαύεται από «τα της ματαιότητος και πολυμόχθου σαρκός». Γι' αυτόν «η αγάπη η εν Χριστώ ισχυροτέρα εστί της ενταύθα ζωής», κατά τον άγιο Ισαάκ. Και δεν θέλει να χωρισθεί από τον Θεό, και προτιμά τον θάνατο από τούτον τον χωρισμό, γιατί νοιώθει καλά πως σωστά λέγει ο άγιος Κύριλλος ότι «θάνατος αληθής είναι ο χωρισμός της ψυχής από τον Θεόν και όχι ο χωρισμός της ψυχής από το σώμα».

Σ' αυτή τη μακάρια κατάσταση βρίσκονται οι άγιοι, όχι λίγες ώρες της ζωής τους, αλλά παντοτεινά. Και για τούτο νοιώθουνε πως από τούτον τον κόσμο απογευθήκανε σαν ένα αρραβώνα τη μακαριότητα της αιωνίου ζωής. Και αγαπούνε κάθε άνθρωπο και κάθε πλάσμα, επειδή η τέλεια αγάπη προέρχεται από τη χαρά της πίστεως κι' από τη βεβαιότητα κι' από τη στερεή ελπίδα που έχουνε μέσα στην ψυχή τους. Οι άλλοι άνθρωποι, οι αμαρτωλοί, μπορεί να ελεηθούνε και να αξιωθούνε για λίγο αυτή την απελευθέρωση από τη δουλεία της φθοράς, ν' απογευθούνε λίγο από τον ουράνιον άρτον. Μα ύστερα πάλι, σαν αδύνατοι άνθρωποι που είναι, από αμέλεια ξαναπέφτουνε στις μέριμνες του βίου, και χάνουνε εκείνη την ευωδία του μυστικού κόσμου στον οποίον ζήσανε εκείνον τον σύντομον καιρό. Και ποθούνε θερμά να ξαναμπούνε πάλι στην ουράνια εκείνη πολιτεία, και την αναθυμιούνται με δάκρυα, κι' ολοένα ελπίζουνε να την ξαναδούνε. Κι' απορούνε πώς την χάσανε και πώς καταντήσανε πάλι δούλοι της σαρκός, και θρηνούνε σαν τους πρωτόπλαστους που καθήσανε έξω από τον Παράδεισο, μη μπορώντας να ξαναμπούνε μέσα.
Ξέρω πως πολλοί, διαβάζοντας αυτά που γράφω, θα πούνε πως η ζωή μας σήμερα δεν σηκώνει τέτοια καλογερίστικα πράγματα. Μα δεν έχουνε δίκιο. Οι σημερινοί άνθρωποι, όπως έγραψα κι' άλλη φορά, δεν είναι όλοι ευχαριστημένοι από τη ζωή που ζούνε, ας έχουνε κάθε λογής υλικές αναπαύσεις και ασχολίες. Ίσια-ίσια σήμερα η ανθρώπινη ψυχή βρίσκεται σε παραζάλη και σε αγωνία, γιατί είδε καλά πως, ενώ ήλπιζε να πιάσει την ευτυχία με την επιστήμη και με την υλική και διανοητική δραστηριότητα, δεν επέτυχε αυτό που ήλπιζε.
Υπάρχουνε λοιπόν πολλοί άνθρωποι που διψάνε για αληθινή τροφή της ψυχής, και γι' αυτούς γράφω. Κ' εκτός από την Ελλάδα, μια τέτοια δίψα κατατρώγει εκατομμύρια κόσμο, κατά τα λόγια του Προφήτη που λέγει: **«Να, έρχονται ημέρες, λέγει Κύριος, και θα στείλω επάνω στη γη όχι πείνα για ψωμί, ούτε δίψα για νερό, αλλά πείνα του ν' ακούσετε λόγον Κυρίου»...**
Η Ορθοδοξία είναι η πηγή απ' όπου τρέχουνε να ξεδιψάσουνε άνθρωποι που δεν ευρήκανε την αλήθεια ούτε στον Καθολικισμό, ούτε στον Προτεσταντισμό, ούτε σε καμμιά άλλη από τις μυριάδες αιρέσεις που υπάρχουνε σήμερα. Έτσι αποδείχνεται πως η Ορθοδοξία είναι η πρώτη κι' ανάλλακτη Εκκλησία, που δεν παραμορφώθηκε από κοσμικούς νεωτερισμούς, η κιβωτός που κλείνει μέσα της την αληθινή αποκάλυψη της χριστιανικής αλήθειας. Κ' η αυστηρή παράδοσή της είναι το μέσον που διατηρήθηκε αυτή η αλήθεια, όχι σαν αφηρημένη έννοια, αλλά σαν ζωντανή πραγματικότητα. Στον πρόλογο της «Φιλοκαλίας», που τυπώθηκε στα Εγγλέζικα ο Ρώσσος Νίκων γράφει ανάμεσα στα άλλα: **«Οι βάσεις της Ορθοδοξίας είναι η Αγία Γραφή και οι Παραδόσεις, άλλες προφορικές κι' άλλες γραμμένες στα έργα των Πατέρων».** Αλλού γράφει: «Επειδή στις ημέρες μας δεν έχουμε πνευματικούς οδηγούς, γίνεται απαραίτητη η συνεχής μελέτη των ιερών αυτών έργων, ώστε ν' ακολουθήσει κανένας ακίνδυνα αυτόν τον θαυμάσιον δρόμο που ανοίγει η τέχνη των τεχνών, η επιστήμη των επιστημών της πνευματικής τελειοποιήσεως. Για να επιτύχουμε σε τούτο, είναι ανάγκη να έχουμε γνήσια ταπείνωση, ειλικρίνεια, εγκαρτέρηση και αγνότητα».

Και όμως, εμείς οι Έλληνες, που έχουμε αυτόν τον θησαυρό της Ορθοδοξίας, θέλουμε να θραφούμε θρησκευτικά με λογής-λογής ξένα άχερα. Ο πατήρ Νίκων, σε κάποιον δικό μας που πήγε στ' Άγιον Όρος, είπε: «Πρέπει να θεωρείς τον εαυτό σου πολύ ευτυχισμένον που είσαι ορθόδοξος. Γιατί πολυτιμότερο πράγμα από την Ορθοδοξία δεν υπάρχει στον κόσμο».

Φώτης Κόντογλους

(Απόσπασμα άρθρου που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό ΚΙΒΩΤΟΣ τον Ιανουάριο του 1955).

(«Ο ΟΣΙΟΣ ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥ Ο ΑΣΚΗΤΗΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ (1884-1980)», Τετραμηνιαίο τεύχος ορθοδόξου πνευματικής οικοδομής, Τεύχος 1, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2001, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, Έκδοσις: «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ»)

(Πηγή: Ι. Μ. Παντοκράτορα Μελισσοχωρίου)